

КАРАР

« 11 » апрель 2022 ел

№ 9

**Арча муниципаль районы Утар-Аты авыл
жирлеге территориясендә жәмәгать
зиратларының эш тәртибен һәм жирләү
урыннарын карап тоту кагыйдәләрен раслау
турында**

Арча районы прокуратурасы күрсәтмәсе, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон, «Жирләү һәм жирләү эше турында» Федераль закон, Россия Федерациясе Баш дәүләт санитар табибының 2021 елның 28 гыйнварындагы 3 номерлы карары белән расланган "Шәһәр һәм авыл жирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчәргә яраклы суга һәм халыкны эчәргә яраклы су белән тәмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак биналарга, житештерү, жәмәгать биналарыннан файдалануга, санитария-эпидемияләргә каршы (профилактика) чаралар оештыру һәм үткәргүгә карата санитар-эпидемиологик таләпләр" СанПиН 2.1.3684-21 һәм санитар нормалар нигезендә Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Утар-Аты авыл жирлеге башкарма комитеты карар бирә:

1. Арча муниципаль районы Утар-Аты авыл жирлеге территориясендә жәмәгать зиратларының эш тәртибен расларга (1нче кушымта).
2. Арча муниципаль районы Утар-Аты авыл жирлеге территориясендә жирләү урыннарын карап тоту кагыйдәләрен расларга (2 нче кушымта).
3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) бастырып чыгарырга һәм Арча муниципаль районының рәсми сайтында (<http://arsk.tatarstan.ru>) һәм Утар-Аты авыл жирлегенен мәгълүмат стендларында урнаштыру юлы белән халыкка житкерергә.
- 4.Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну үз өстемә алам.

Утар-Аты авыл жирлеге башлыгы

А.Г.Мөхәмәтгалиева

Арча муниципаль районы Утар-Аты авыл жирлеген территориясендә жәмәгатъ зиратларының эш тәртибе

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Жәмәгатъ зиратларының эш тәртибе (алга таба - Тәртип) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә эшләнде. «Жирләү һәм жирләү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә жирлек территориясендә аның вафатыннан соң һәр кешегә, аның ихтыяр белдерүен исәпкә алып, әлегә Кагыйдәләр нигезендә мәетне (жәсәден) күмү өчен бушлай жир кишәрлегенә бирү гарантияләнгән.

1.2. Гражданнар жирләүне мәстәкыйль рәвештә оештыралар, ул турыда Утар-Аты авыл жирлеген башкарма комитетына хәбәр итәләр.

1.3. Зиратны карап тоту, төзекләндерү һәм реконструкцияләү эшләрен Утар-Аты авыл жирлеген башкарма комитеты башкара.

2. Жирләү тәртибе

2.1. Жирләү - кеше үлгәннән соң гәүдәсен (жәсәден) жиргә күмү буенча аның ихтыяр белдерүен исәпкә алып һәм санитария таләпләренә һәм башка таләпләргә каршы килми торган горейф-гадәтләр һәм традицияләр нигезендәге йола чаралары.

2.2. Үлгән (вафат булган) кешене авыл жирлеген территориясендә жәмәгатъ зиратларында күмү түбәндәге жәмәгатъ зиратларында башкарыла:

- Утар-Аты(мөселман);
- Югары Аты(мөселман);
- Югары Аты(мөселман);
- Орнашбаш(мөселман);
- Субаш-Аты(мөселман);
- Кушлавич(мөселман);
- Иске Жөлби(мөселман).

2.3. Мәрхүмне жирләү бу эшне үз өстенә алган зат тарафыннан паспортын яисә шәхесен таныклыый торган башка документны күрсәтеп, ЗАГС органнары биргән үлем турында таныклык нигезендә башкарыла.

2.4. Жәмәгатъ зиратларында жирләү дин, хәрби, башка горейф-гадәтләрне, горейф-гадәтләрне исәпкә алып башкарылырга мөмкин. Жәмәгатъ зиратларда ялгыз, тугандаш жирләү өчен аерымланган жир кишәрлекләре (зоналары) каралган. Жирләүнең башка төрләре каралмаган.

2.5. Мәрхүмне жирләү өчен жәмәгать зиратлары территорияләрендә бушлай бирелә торган жир кишәрлеге күләме жирле үзидарә органы тарафыннан вафат булган затның ирен (хатынын) яки якин туганын әлеге кишәрлектә жирләүгә гарантия бирә торган итеп билгеләнә.

2.6. Мәетне жирләү өчен бушлай бирелә торган жир кишәрлеге күләме:

Күмү төре	Озынлыгы,	Киңлеге, м	Мәйдан кв. м
Ялгыз кабер	3,5	2,0	7,0
Туганнар каберлеге	3,5	4,0	14,0
Көл салынган урнаны күмү өчен	0,8	1,1	0,88
Гаилә каберлекләре	3,5	8,0	28,0

Ялгыз каберлекләр-ялгыз гражданны, аларны күмгәндә хатыны (ире), якиннары (балалары, эти-әниләре, уллыкка алынган балалары, бертуганнары, оныклары, әби-бабалары), башка туганнары, үлгән (вафат булган) затның законлы вәкилләре яисә үлгән (вафат булган) кешене жирләүне үз өстенә алган башка затлар (алга таба - – жирләү бурычын үз өстенә алган зат) туганнар яки гаилә каберлеге булдыру турында хәбәр итмәгән гражданны, шулай ук шәхесләре Эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән яки туганнары булмаган гражданны, яки алар тарафыннан мәрхүмне жирләү мөмкинлеге булмаган затларны күмү өчен жәмәгать зиратлары территориясендә түләүсез бирелә торган жирләү урыннары.

Туганнар каберлеге -шул ук урында мәрхүмнең хатынын (ире) яки якин туганын күмүне гарантияли торган мәрхүмне жирләү өчен жәмәгать зиратлары территориясендә бушлай бирелә торган жирләү урыннары Туганнар каберлеге урыннары мәетне жирләгәндә, ягни туганнар каберлеге өчен урын бирү турында гариза белән Башкарма комитетка мөрәжәгать иткән көнне бирелә.

Гаилә (ыруг) каберлеге - өч һәм аннан да күбрәк үлгән туганнары жирләү урыннары.

2.7. Каберләр арасы озын яктан 1 метрдан, кыска яктан - 0,5 метрдан да ким булмаска тиеш. Кабернең озынлыгы - 2,0 м, киңлеге - 1,0 м, тирәнлеге - 1,5 м булырга тиеш. Үлгән балаларны күмгәндә каберләрнең зурлыгы тиешенчә киметелергә мөмкин.

3. Кабер өсте корылмаларын урнаштыру һәм аларны карап тоту

3.1.Зиратта кабер өсте корылмаларын (кабер ташларын) һәм чардуганнарны урнаштыру бирелгән урыннар чикләрендә генә рөхсәт ителә. Куела торган кабер ташлары һәм чардуганнарның каберлек читеннән күрше каберлекләр өстенә чыгып торган урыннары булырга тиеш түгел. Кабер өстендәге ташның биекlege 2 метрдан, чардуганныкы 1 метрдан артмаска тиеш.

3.2.Кабер өстендәге һәйкәлләр (кабер ташлары) бу урында чыннан да күмелгән затлар турындагы мәгълүматларга туры килергә тиеш.

3.3.Кабер өстендәге корылмалардан (кабер ташларыннан) һәм чардуганнардан файдалану срогы чикләнми, моңа кешеләрнең сәламәтлегенә, күрше жирләү урыннарының сакланышын тәэмин итүгә куркыныч яный торан тузган объектлар керми.

3.4.Кабер өсте корылмалары төзелеш нормаларының һәм кагыйдәләренең тиешле таләпләрен үтәп урнаштырыла.

3.5.Гражданнар (оешмалар) куйган кабер ташлары (һәйкәлләр, чәчәкләкләр һ.б.) аларның милке булып тора.

3.6.Авыл жирлеге башкарма комитеты кабер өсте корылмалары өчен матди җаваплылык тотмый.

3.7. Кабер өсте корылмалары, каберлекне карап тоту һәм жирләү турында белешмәләр булмаганда, каберлек законда билгеләнгән тәртиптә хужасыз дип танылырга мөмкин.

4. Зират эше кагыйдәләре

4.1. Зират көн саен килеп йөрү өчен ачык.

4.2. Зиратта жирләү эшләре көн саен 10.00 сәгатьтән 18.00 сәгатькә кадәр башкарыла.

4.3. Зират территориясендә килүчеләр жәмәгать тәртибен һәм тынлыкны сакларга тиеш.

4.4. Зиратка килүчеләр түбәндәге хокукларга ия:

- әлеге тәртип нигезендә таш һәм чардуган куярга;

-кабер өстенә чәчәкләр утыртырга;

-гамәлдәге законнарда каралган башка хокукларга.

4.5.Зират территориясендә килүчеләргә түбәндәгеләр тыела:

-авыл жирлеге башкарма комитетына гражданлык хәле актларын рәсмиләштерү органнары тарафыннан бирелгән үлем турында таныклык яисә медицина учреждениесе тарафыннан бирелгән билгеләнгән формадагы документны күрсәтмичә генә күмүне үз белдеге белән башкарырга;

-зиратта ташларны, жиһазларны бозарга, территорияне чүпләргә;

- яшел утыртмаларны кисәргә, чәчәкләрне өзәргә, такыяларны жыярга;

- этләр йөртергә, йорт хайваннарын көтәргә, кош-корт тотарга, жиләк-жимеш, гөмбә жыярга;

-грунт казырга һәм төзелеш материаллары запасларын калдырырга;

-жирләү өчен бирелгән жирләрдән тыш, үз белдеге белән жирләү рөхсәт ителми. Мондый гамәлләр кылган затларга әйләнә-тирә мохиткә зыян китерә торган гамәлләр өчен гамәлдәге законнар чаралары кулланыла;

-зират территориясенәң жәмәгать тәртибен һәм чисталыгын боза торган башка гамәлләр башкарырга.

4.6.Әлеге Тәртипне бозган өчен гаепле затлар гамәлдәге законнар нигезендә жаваплы булалар

Арча муниципаль районы Утар-Аты авыл жирлеге территориясендә жирләү урыннарын карап тоту кагыйдәләре

Өлеге жирләү урыннарын карап тоту кагыйдәләре (алга таба - Кагыйдәләр) 2003 елның 06 октябрдәге «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 131-ФЗ номерлы, «Жирләү һәм жирләү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы Федераль законнар нигезендә авыл жирлегендә жирләү урыннарын тиешенчә саклауны тәмин итү, зиратларны карап тоту буенча санитария һәм экология таләпләрен үтәү максатыннан эшләнә.

1.Зират кишәрлеген һәм территориясен урнаштыруга таләпләр

1.1 Зират территориясе, жирләү ысулының нинди булуына карамастан, түбәндәге функциональ зоналарга бүленә:

-керү;

-жирләү;

-зират периметры буйлап саклагыч (яшел) зона.

1.2 Жирләү зонасы зиратның төп функциональ өлеше булып тора. Жәмәгать зиратларында ялгыз кабер, туганнар каберлеге, гаилә каберлеге һәм мемориаль корылмалар өчен урыннар, шулай ук шәхесләре ачыкланмаган мәрхүмнәрне жирләү өчен урыннар карала.

2.Жирләү урыннарын жиһазлау һәм яшелләндерү

2.1.Жирләү урыннарын яшелләндерү һәм төзекләндерү гамәлдәге нормалар һәм кагыйдәләр нигезендә башкарылырга тиеш.

2.2.Жирләү урыннарын төзекләндерү, грунт эшләре булган агачларны, куакларны һәм үсемлекләрне максимал саклап калу юлы белән башкарылырга тиеш.

3. Жирләү урынын карап тоту

3.1.Авыл жирлеге территориясендә жирләү урыннарын (зиратларны) карап тоту авыл жирлеге башкарма комитетына йөкләнә.

3.2. Авыл жирлеге башкарма комитеты түбэндөгелэрне тээмин итэргэ тиеш:

- жирлэү өчен жир кишэрлеген бүлеп бирүнең билгелэнгән нормасын үтәү;
- инженерлык жиһазларының, коймаларның, юлларның, зиратларның төзөк хәлдә тотылуы һәм аларны ремонтлау;
- зират территориясен яшелләндрү, яшел үсентелэрне карау һәм яңарту;
- зират территориясен системалы жыештыру һәм чүп-чарны вакытында чыгару;
- янгын куркынычсызлыгы кагыйдэлэрэн үтәү;
- санитария нормаларын һәм кагыйдэлэрэн үтәү;
- чүп-чар жыю өчен контейнер майданчыкларын төзөкләндерү;

4. Жирлэү урыннарына күзэтчелек итү һәм элге Тэртип кагыйдэлэрэн бозган өчен жаваплылык

4.1. Элге Кагыйдэлэрнең үтэлешен тикшереп торуну түбэндөгелэр гамэлгэ ашыра:

- авыл жирлеге башкарма комитеты;
- гамэлдэге Россия Федерациясе законнарында каралган очракларда башка хезмэтлэр.

4.2. Элге Кагыйдэлэрне бозуда, шулай ук кабердэге предметларны (табут) һәм ритуаль атрибутларны урлауда гаепле затлар Россия Федерациясенен гамэлдэге законнары нигезендэ жаваплылыкка тартылалар.

